

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาการถ่ายโอน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2**

**Factors affecting the success of policy implementation: A case study of the transfer of
Sub-District health promoting hospitals in the Northeastern Region 2**

วัฒน์ชัย ลิ้มลี^{1*}, กชกร เดชะคำภู², สำราญ วิเศษ³, จารุกัญญา อุदानนท์⁴

Wattachai Simlee^{1*}, Kotchakorn Dechakhamphu², Samran Wised³, Jarukanya Udanont⁴

^{1,2,3,4} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{1,2,3,4} Master of Public Administration Program in Public Administration, Nakhon Phanom University

*Corresponding author's e-mail: w.simlee@gmail.com^{1*}, Monydecha@gmail.com²

Wised2520@gmail.com³, jimlim66@hotmail.com⁴

Received: October 11, 2024

Revised: November 7, 2024

Accepted: November 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 และ 3) พัฒนาการเลือกเชิงนโยบายในการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้การอภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำนวน 160 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติวิเคราะห์ข้อมูล การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านนโยบาย ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร
 3) ทางเลือกเชิงนโยบายในการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้การอภิบาลขององค์การบริหารส่วน
 จังหวัดให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณอย่างเหมาะสม มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน
 ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และจัดตั้งกระบวนการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัจจัย, ความสำเร็จ, การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Abstract

The goals of this research were 1) to study the affecting successful level on transferring subdistrict health promoting hospitals to provincial administrative organizations in Northeastern Region 2, 2) to investigate the successful factors transferring subdistrict health promoting hospitals to provincial administrative organizations in Northeastern Region 2, and 3) to develop policy alternatives to improve subdistrict health promoting hospitals under provincial management. The study used a mixed methods approach. The sample group for qualitative research was related to transferring subdistrict health promoting hospitals to provincial administrative organizations in Northeastern Region 2 altogether 160 staff. For quantitative research, the target group was 9 staff. Data collection tools included questionnaires and in-depth interviews. Statistical analysis involved frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis was tested by using Pearson's correlation and multiple linear regression. Content analysis was used for the interview data. Key findings were: 1) The overall level of factors affecting successful transferring subdistrict health promoting hospitals to provincial administrative organizations in Northeastern Region 2 was high. 2) The factors affecting successful transferring subdistrict health promoting hospitals to provincial administrative organizations in Northeastern Region 2, were policy, personnel management, and interpersonal relationships. 3) The alternative policy for enhancing the efficiency of subdistrict health promoting hospitals under provincial governance should allocate proper personnel and budget, a clear administrative system, a focus on people-centered services, and establishing effective monitoring and evaluation process.

Keywords: factors, success, transfer of Sub-District health promoting hospital

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การกระจายอำนาจด้านการจัดบริการสาธารณสุขในประเทศไทยเริ่มต้นจากความพยายามในการกระจายอำนาจทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความเป็นอิสระ ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายนี้นำไปสู่การออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยเฉพาะพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นและการถ่ายโอนการจัดบริการสาธารณสุข เช่น การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีการกำหนดให้เสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. 2553 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ, 2560)

การดำเนินการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขในประเทศไทยเริ่มจากกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณสุขในระดับประเทศ มีการมอบอำนาจความรับผิดชอบให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2484 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสาธารณสุขมูลฐาน โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นที่ปรึกษาและผู้สนับสนุนสำคัญ การถ่ายโอนที่สำคัญในช่วงแรกคือการถ่ายโอนสถานีอนามัยให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการถ่ายโอนโรงพยาบาลให้แก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในปี พ.ศ. 2549 มีสถานีอนามัยที่สมัครใจเข้าร่วมการถ่ายโอนเพียง 35 แห่ง และต่อมาในปี พ.ศ. 2550 มีเพียง 22 แห่งที่ดำเนินการถ่ายโอนตามแผน (จรวยพร ศรีศศลักษณ์, 2560) ในขณะที่ภารกิจของกระทรวงสาธารณสุขยังคงดำเนินต่อไป ในปี พ.ศ. 2551 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศแผนการดำเนินงานนโยบายและการกิจด้านสาธารณสุขโดยมีการกำหนดแผน และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน

การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขเป็นที่ถกเถียงถึงปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ งานวิจัยของวินัย ลีสมีทธิ์ และสมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ (2553) พบว่ามีปัญหาความไม่พร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การขาดความมั่นใจในผู้นำท้องถิ่น และความไม่เต็มใจของกระทรวงสาธารณสุขที่จะถ่ายโอนภารกิจ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการขาดความชัดเจนเชิงนโยบายและการสนับสนุนทางวิชาการและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้รับผลกระทบจากการขาดบุคลากร งบประมาณที่ไม่ชัดเจน และปัญหาที่ดินที่ต้องประสานกับหน่วยงานอื่น ขาดแนวทางการจัดการระบบฐานข้อมูลสุขภาพและการส่งต่อที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีปัญหาการสื่อสาร ความไม่ไว้วางใจ และความไม่พร้อมของหน่วยงานที่เพิ่งเริ่มต้น จนทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงาน (สลิธร เทพตระการพร และคณะ, 2566)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2566 การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด มี 6 จังหวัดที่ถ่ายโอนครบ 100 % ได้แก่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น ปราจีนบุรี มุกดาหาร หนองบัวลำภู และสุพรรณบุรี นอกจากนี้ยังมีอีก 16 จังหวัดที่ถ่ายโอน 50-90 % ขณะที่ 27 จังหวัด ยังคงมีการถ่ายโอนน้อยกว่า 50 %

จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร เป็นกลุ่มจังหวัดพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้เริ่มถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดย จังหวัดสกลนครมีการถ่ายโอนไปแล้ว 144 แห่ง (85.71 %) และจังหวัดมุกดาหารถ่ายโอนไปครบ 78 แห่ง แต่จังหวัดนครพนมยังคงมีความล่าช้าในการถ่ายโอนเพียง 15 แห่ง ร้อยละ 10 เท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังคงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ทั้งด้านการบริหารจัดการงบประมาณ การสนับสนุนทางวิชาการ การจัดการข้อมูลสุขภาพ และการส่งต่อผู้ป่วย ขาดความชัดเจนในระบบการบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานสาธารณสุข

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสู่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อที่จะได้พัฒนาปัจจัยในการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสู่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2
3. เพื่อพัฒนาทางเลือกเชิงนโยบายในการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้การอภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนโยบายที่ส่งผลต่อการบรรลุ ความสำเร็จของนโยบาย เป็นการจัดการและประสานกิจกรรมเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามเจตจำนงของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญต่อผู้ตัดสินใจนโยบาย กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์นโยบาย หน่วยปฏิบัติที่จะได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ ความคุ้มค่าใน การใช้ทรัพยากร และความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ วรรณคดี จันทรศร (2554) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้ และเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างการกำหนดนโยบายกับการประเมินนโยบายอีกด้วยเช่นกัน

ศุภชัย ยาวะประภาส (2554) ระบุว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนที่มีความต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และการดำเนินงานที่ต่อเนื่องนี้จะทำให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้

ณัฐลา วิจิณัยภาค (2554) ได้ทำการสรุปความหมายและได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ อย่างน่าสนใจว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่อยู่ตรงกลางระหว่างขั้นตอนการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการประเมินผลนโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะดำเนินไปได้เมื่อมีการลดความเป็นนามธรรมของนโยบายให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการแปลงนโยบายให้เป็นแผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถดำเนินการได้ซึ่งการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก และมีผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัตินอกเหนือจากผู้มีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติแล้วเป็นจำนวนมากเช่นกัน

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2554) ได้ศึกษาถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ถือเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับมาตรการของนโยบายที่เกิดขึ้น ระหว่างการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และเป็นขั้นตอนที่มีความซับซ้อน ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยวิธีการทั่วไป

มยุรี อนุมานราชชน (2556) ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแปลงวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เป็นแนวทางแผนงานโครงการและกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เพื่อการจัดหาทรัพยากรและการบริหารจัดการของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์

นันทรัตน์ เจริญกุล (2564) ระบุว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนโยบายที่จะส่งผลต่อการบรรลุความสำเร็จของนโยบาย เป็นกระบวนการจัดการและประสานกิจกรรมเพื่อนำ

การเปลี่ยนแปลง ไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ให้บรรลุความสำเร็จตามเจตจำนงของนโยบาย

จากการให้ความหมายของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการปฏิบัติด้านการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอที่ครอบคลุมไปทั้งการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานให้แก่ผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความชัดเจน

แนวคิดการกระจายอำนาจ

วุฒิสาร ดันไชย (2557) กล่าวว่า การกระจายอำนาจนั้นสัมพันธ์กับการแบ่งสรรอำนาจ เขตการปกครอง การตอบสนองทางการเมือง การคลัง และ ระบบการบริหารระหว่างส่วนกลาง (center) และส่วนรอบนอกหรือก็คือ จากส่วนกลางไปสู่ระดับท้องถิ่น

พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติชจร (2552) ระบุว่า การกระจายอำนาจ (decentralization) นั้นเป็นการให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง เป็นเป้าหมายสำคัญของรัฐในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ภายใต้กรอบความร่วมมือหลายระดับอย่างมีเอกภาพ สร้างความเจริญเติบโตทั้งทางการเมืองท้องถิ่น สังคมและเศรษฐกิจให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ โดยยึดประชาชนในชุมชนเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่น

จากการให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจข้างต้น สรุปแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น เป็นวิธีที่รัฐมอบหมายอำนาจบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลาง สามารถจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควรที่ไม่ต้องขึ้นอยู่กับคำสั่งของส่วนกลาง ซึ่งการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น หากแต่เป็นการให้การยอมรับสิทธิในการปกครองตนเองของชุมชนและภูมิภาค

แนวคิดและการดำเนินการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข (2554) ได้ดำเนินการพัฒนาแนวทางในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข โดยมีกระบวนการที่มีส่วนร่วมและมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างกว้างขวางจนได้แนวทางที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมกระทรวงสาธารณสุขและทำเสนอต่อ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด (ก.ก.จ.) ซึ่งได้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

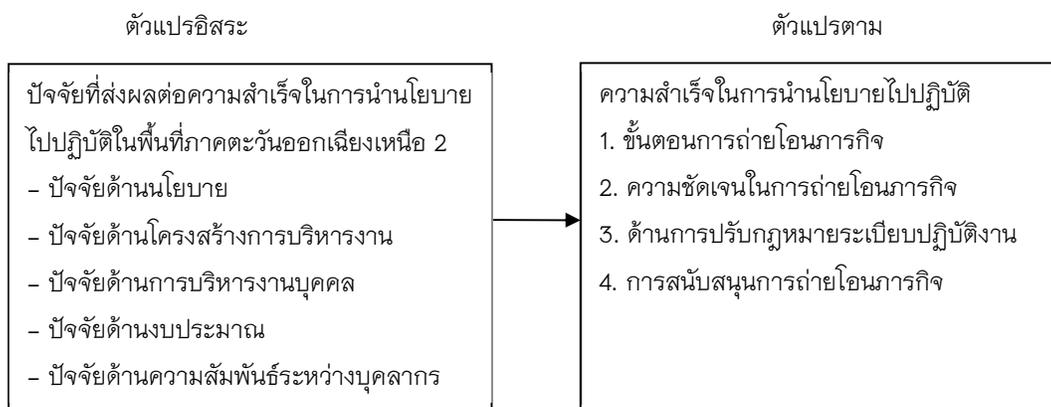
เพื่อให้การถ่ายโอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความพร้อมและความพึงพอใจของทุกฝ่าย จึงได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการถ่ายโอนสถานีนามัยให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด 3 เงื่อนไข คือ 1) เพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอน มีการดำเนินการด้วยความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ จึงถ่ายโอนให้เฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีในปี 2548 หรือ 2549 2) เพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนหรือความสนใจในการดำเนินงานด้านสุขภาพ จึงถ่ายโอนให้กับองค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่เริ่มดำเนินโครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบล และ 3) เพื่อให้เป็นการดำเนินการที่มีความพร้อมใจจากเจ้าหน้าที่สถานีนามัย จึงกำหนดให้ถ่ายโอนว่า มีเจ้าหน้าที่สถานีนามัย สมัครใจถ่ายโอนจากร้อยละ 50 ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจริงในขณะนั้น

แนวทางในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข ได้แก่ 1) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการถ่ายโอนภารกิจสาธารณสุขให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดระดับจังหวัด เพื่อบริการถ่ายโอนสถานีนามัยพัฒนาภาคให้กระบวนการหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด เพื่อบริการถ่ายโอนโดยแต่งตั้งอนุกรรมการ 3 คณะ 2) เสนอคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารการถ่ายโอนเกี่ยวกับสาธารณสุข ให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด 3) เสนอคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เพื่อพิจารณาความชอบและประกาศเป็นกลไกหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดและแจ้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 4) กรม

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดพร้อมส่งประกาศ กลไก กระบวนการหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อรองรับการถ่ายโอนสถานีอนามัย 5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งใบสมัครขอรับการประเมินตามแบบฟอร์มและเอกสารสถานที่ที่กำหนด 6) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการถ่ายโอนภารกิจสาธารณสุข ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด 18 คน พิจารณาและดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินความพร้อมของการปกครองส่วนท้องถิ่นและประเมินผลการดำเนินงานหลังการถ่ายโอน 9 คน 7) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการถ่ายโอนภารกิจสาธารณสุขให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด รายงานผลตามเอกสารแบบฟอร์มที่กำหนดเพื่อขออนุมัติต่อส่วนกลาง 8) ส่วนกลาง (กระทรวงสาธารณสุข) พิจารณาอนุมัติแจ้งส่วนภูมิภาคพร้อมมอบอำนาจ และ 9) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการถ่ายโอนภารกิจสาธารณสุขให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระดับจังหวัด โดยสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับอนุมัติ กำหนดวันและดำเนินการมอบโอนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) รูปแบบ explanatory sequential design เป็นรูปแบบการวิจัยที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 2) ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อช่วยอธิบายและยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการวิจัยเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บุคลากรสังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครพนม 15 คน จังหวัดสกลนคร 144 คน และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 78 คน รวมจำนวน 237 คน 2) บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่รับถ่ายโอนภารกิจ ได้แก่ จังหวัด

นครพนม 5 คน จังหวัดสกลนคร 5 คน และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 5 คน รวมจำนวน จำนวน 15 คน และ 3) บุคลากรสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับถ่ายโอนภารกิจ ได้แก่ จังหวัดนครพนม 5 คน จังหวัดสกลนคร 5 คน และ จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 5 คน รวมจำนวน จำนวน 15 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 267 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2554)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) บุคลากรสังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครพนม 15 คน จังหวัดสกลนคร 144 คน และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 78 คน รวมจำนวน 237 คน 2) บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่รับถ่ายโอนภารกิจ ได้แก่ จังหวัดนครพนม 5 คน จังหวัดสกลนคร 5 คน และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 5 คน รวมจำนวน จำนวน 15 คน และ 3) บุคลากรสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับถ่ายโอนภารกิจ ได้แก่ จังหวัดนครพนม 5 คน จังหวัดสกลนคร 5 คน และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 5 คน รวมจำนวน 15 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 267 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ผู้ศึกษายอมรับได้ .05 โดยวิธีในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ตัวเลือก 160 ชุด โดยแบบสอบถามมีค่า IOC รวม = .72 และได้ผ่านการทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพจากประชากรการวิจัยซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งเท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจาก คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ google form และ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และ 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติซึ่งได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์วิทยา (phenomenological qualitative research) ในการแสวงหาความรู้และความจริงจากปรากฏการณ์และประสบการณ์ของผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นโดยตรง เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ บุคลากรด้านสาธารณสุขและองค์การบริหารส่วนจังหวัด คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเลือก แบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีข้อมูลที่มากและลึกตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาและมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้บริหารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้อำนวยการโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประเมินความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยวิธี CVI ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสูงกว่า .8

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเริ่มจากการแนะนำตนเอง อธิบายความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักการนำข้อมูลไปใช้ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำวิจัย เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบวัตถุประสงค์และให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย จากนั้นจึงเริ่มสัมภาษณ์ตามแนวคำถามสัมภาษณ์ โดยการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นและเข้าสู่คำถามต่าง ๆ ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อการพิถีพิถันของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ยึดหลักจริยธรรมในบุคคล หลังจบการรายงานผลการศึกษาผู้วิจัยจะทำลายข้อมูล ซึ่งได้ให้สิทธิ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักในการตัดสินใจให้สัมภาษณ์หรือถอนตัวจากการให้สัมภาษณ์ได้อย่างอิสระ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เน้นการค้นหาข้อสรุปและการตีความเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในทฤษฎี

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 160 คนส่วนใหญ่เป็นผู้ชายจำนวน 88 คนคิดเป็นร้อยละ 55 เป็นผู้หญิงจำนวน 72 คนคิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนใหญ่มีอายุ 50-59 ปีจำนวน 81 คนคิดเป็นร้อยละ 50.60 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 114 คนคิดเป็นร้อยละ 71.30 ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของหน้าระดับปฏิบัติจำนวน 81 คนคิดเป็นร้อยละ 51.20 อายุราชการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20 - 29 ปี จำนวน 90 คนคิดเป็นร้อยละ 56.30 และอัตราเงินเดือน 15,000-30,000 บาท และ 30,001- 45,000 บาท มีจำนวนเท่ากันคือ 69 คนคิดเป็น ร้อยละ 43.10

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ยกเว้น 2 สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับมากมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.83$) ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.60$) และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับปานกลางมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านนโยบาย ($\bar{X} = 3.43$) และปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.21$)

ตาราง 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านนโยบาย	3.43	.83	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงาน	3.83	.75	มาก
3. ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล	3.21	.81	ปานกลาง
4. ปัจจัยด้านงบประมาณ	3.60	.86	มาก
5. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร	3.61	.90	มาก
ภาพรวม	3.54	.83	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนรายด้านอื่น ๆ อีก 3 ด้าน ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการปรับกฎหมายระเบียบปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมาด้านความชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจ ($\bar{X} = 3.39$) และด้านการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจ ($\bar{X} = 3.19$)

ตาราง 2 ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ	3.75	.85	มาก
2. ด้านความชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจ	3.39	.93	ปานกลาง
3. ด้านการปรับกฎหมายระเบียบปฏิบัติงาน	3.41	.95	ปานกลาง
4. ด้านการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจ	3.19	.96	ปานกลาง
ภาพรวม	3.43	.92	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของตัวแปรอิสระ มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .517- .799 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เมื่อพิจารณาในรายปัจจัยแต่ละด้านพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย รองลงมาปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงาน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล และปัจจัยด้านงบประมาณ

มีความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลางกับความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังกึ่งองค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ด้วยสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์

ตัวแปร	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Yความสำเร็จในการถ่ายโอน
ปัจจัยด้านนโยบาย (X ₁)	.749**	.634**	.531**	.615**	.799**
ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงาน (X ₂)	1	.735**	.570**	.741**	.771**
ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล (X ₃)	-	1	.582**	.667**	.711**
ปัจจัยด้านงบประมาณ (X ₄)	-	-	1	.628**	.517**
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร (X ₅)	-	-	-	1	.725**

หมายเหตุ : ** Correlation is significant at the .01 level (2-tailed)

ผลการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย (X₁) ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล (X₃) และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร (X₅) สามารถอธิบายความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 75.7

สามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ } Y = .063 + .451 (X_1) + .197 (X_3) + .245 (X_5)$$

$$\text{สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน } Z = .451Z_1 + .245Z_5 + .197Z_3$$

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 มีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมีความสัมพันธ์ ทางบวก (r มีค่าอยู่ระหว่าง .517-.799) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	.063	.179		.351	.726
ปัจจัยด้านนโยบาย (X ₁)	.451	.062	.452	7.316	.000*
ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงาน (X ₂)	.154	.084	.139	1.834	.069
ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล (X ₃)	.197	.064	.192	3.057	.003*

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4)	-.078	.052	-.082	-1.516	.132
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร (X_5)	.245	.060	.267	4.106	.000*

หมายเหตุ: Durbin-Watson = 2.156, R Square = .757, R = .870a, F = 95.732, Sig. = .000, * = .05

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สรุปได้ว่า ทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงาน ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สรุปได้ว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ ด้านความชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจ ด้านการปรับกฎหมายระเบียบปฏิบัติงาน และด้านการสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจ ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร สามารถอธิบายความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 75.7 ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 นโยบายการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีความชัดเจน ซึ่งนโยบายต้องมีความชัดเจนทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ราชการส่วนกลาง การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การสื่อสารและความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและส่วนกลางเป็นสิ่งสำคัญ ควรมีความชัดเจนและสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ เวยวิจิตร และคณะ (2566) ที่ได้วิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการถ่ายโอนงานด้านสาธารณสุขให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ที่ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์มีความชัดเจน สามารถนำไปใช้วางกรอบทิศทางและแนวทางการดำเนินงานสำหรับการเตรียมความพร้อมในการถ่ายโอนงานได้จริง

ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ที่มีความชัดเจนในการจัดสรรบุคลากรและพื้นที่รับผิดชอบ โดยการมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน การจัดอัตรากำลังบุคลากรตามวิชาชีพ ด้วยการจัดบุคลากรตามกรอบวิชาชีพและดูแลความก้าวหน้าของบุคลากร ด้านความก้าวหน้าในสายวิชาชีพและการเลื่อนระดับ มีการเลื่อนระดับและความก้าวหน้าในสายวิชาชีพที่ชัดเจนและไม่จำกัดงบประมาณ มีโครงสร้างการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจน จัดอัตรากำลังบุคลากรที่เหมาะสม และการมีมาตรฐานในการประเมินคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษดา แสงดี และคณะ (2562) ที่ทำการศึกษาระยะงาน ความพอเพียงของอัตรากำลังและการบริหารกำลังคน ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังมีความขาดแคลนกำลังคนเมื่อเทียบกับภาระงาน อัตรากำลังบุคลากรที่มีในปัจจุบันและบุคลากรทุกตำแหน่งมีการใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า ร้อยละ 30 ในการทำรายงานผลงานตามตัวชี้วัดที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรส่งผลต่อการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานแบบไร้รอยต่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรเกิดจากการประสานงานที่ดีการประสานงานระหว่างผู้บริหารการสื่อสารและการประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน มีความสำคัญในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประชุมและการหารือเป็นประจำ การก่อตั้งชมรมหรือองค์กรที่มีความเข้มแข็งและการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของนภัสภรณ์ เชิงสะอาด และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้การถ่ายโอนโรงพยาบาลฯ สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารงานไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างการบริหารงาน ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบลที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังมีความซ้ำซ้อนในระบบการทำงานอยู่ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของตุลยวดี หล่อตระกูล (2563) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรสาธารณสุขต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษา: สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการถ่ายโอน รพ.สต. ให้ท้องถิ่นโดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารจัดการพบว่า อยู่ในระดับน้อย

ปัจจัยด้านงบประมาณไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากส่วนกลางไม่เป็นไปตามคู่มือการถ่ายโอนที่กำหนดไว้ตามขนาดของ รพ.สต. สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนภัสภรณ์ เชิงสะอาด และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีขนาดเล็ก งบประมาณที่ได้รับก็น้อยด้วย ซึ่งเป็นข้อจำกัดทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้ และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของมูร์phy อูมานราชชน (2556) อธิบายไว้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นได้ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญหลายปัจจัย การวางแผนจัดสรรทรัพยากรที่ต้องการใช้ในการแต่ละขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีการผสมผสานทรัพยากร ผู้บริหารโครงการต้องใช้เทคนิคการวางแผนและควบคุมกำลังคน และงบประมาณ

และเพื่อพัฒนาทางเลือกเชิงนโยบายในการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้การอภิบาล

ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรมีการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณอย่างเหมาะสม การพัฒนาระบบและโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน การเน้นการให้บริการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการจัดตั้งกระบวนการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ทั้งหมดนี้จะช่วยให้การทำงานมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชยพล ธาณีวัฒน์ (2565) ที่ระบุถึงแนวทางการดำเนินงานซึ่งนโยบายว่าควรให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย รวมทั้งการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาครั้งนี้ได้พัฒนา “โมเดล” ทางเลือกในการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้การอภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณอย่างเหมาะสม การพัฒนาระบบและโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน การเน้นการให้บริการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการจัดตั้งกระบวนการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลในการพัฒนา รพ.สต.

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ส่งเคราะห์รูปแบบความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแต่ละจังหวัด เพื่อสร้างเป็น “โมเดล” ทางเลือกเชิงนโยบายให้กับผู้บริหาร

1.2 นำไปแก้ไข้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้กับพื้นที่ ที่มีปัญหาจากการถ่ายโอน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเบื้องต้น

1.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและกำหนดนโยบายของผู้บริหาร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยประเมินผลของนโยบายปัจจุบันว่ามีผลกระทบต่อการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือไม่อย่างไร

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การถ่ายโอน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สำเร็จ

2.3 ควรศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2554). รายงานการสาธารณสุขไทย พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2553 การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กฤษดา แสงวดี, อติญาณ์ ศรีเกษตริณ, ดาราวรรณ ร่องเมือง, รุ่งนภา จันทรา, สุทธนันท์ กัลละ, เบญจพร รัชดาภิรมย์ และวิริยา โพธิ์ขวาง-ยุทธ. (2562). การศึกษาภาระงานความพอเพียงของอัตรากำลังและการบริหารกำลังคนในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 35(2), 147-183.
- จรวัยพร ศรีศศลักษณ์. (2560). สรุปบทเรียนการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน *การประชุมผู้บริหารระดับสูงกระทรวงสาธารณสุข (WM) ครั้งที่ 36 ปี 2560 วันที่ 18 ตุลาคม 2560*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ชยพล ธานีวัฒน์. (2565). กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้น 22 สิงหาคม 2566 จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2712.
- ณัฐฐา วิจินนัยภาค. (2554). *นโยบายสาธารณะ แนวทางในการศึกษาแบบสหวิทยาการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดุลยวดี หล่อตระกูล. (2563). ความคิดเห็นของบุคลากรสาธารณสุขต่อการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการอยุธยาศึกษา*, 12(1), 64-72.
- นภัสภรณ์ เชิงสะอาด, ลลิตทิพย์ สุนทร และเสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารการเมืองการปกครองมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 12(3), 112-126.
- นันทรัตน์ เจริญกุล. (2564). *การบริหารการศึกษาเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2552). *แนวคิดยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2556). *นโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- วรเดช จันทรร. (2554). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วินัย สีสมีทธิ และสมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์. (2553). *บทบาทที่เหมาะสมของกระทรวงสาธารณสุขภายใต้การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.).
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- ศิริลักษณ์ เงยวิจิตร, จุฑามาต ชมผา และมาลี ไชยเสนา. (2566). ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการถ่ายโอนงานด้านสาธารณสุขให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 17(1), 84–98.
- ศุภชัย ยาวาประภาส. (2554). *นโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2554). *นโยบายสาธารณะ: แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สลิลธร เทพตระการพร, ศุภางค์ วัฒนเสย, จิรภัทร หลงกุล, คัตติยา อีวาโนวิช และสิริมา มงคลสัมฤทธิ์. (2566). *มุมมองและความคาดหวังของประชาชนต่อการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสู่การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560–2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper & Row.